

بۇغا بىرالىنى

ھەزىز بىچۈن سەنلەكى (٢٥٠)،
آلتقى آياغى (١٣٠) فەروشىدە

ئەستەندى ٥ فەروش، سەنلەكى
٥٢ ئەسەخەدر

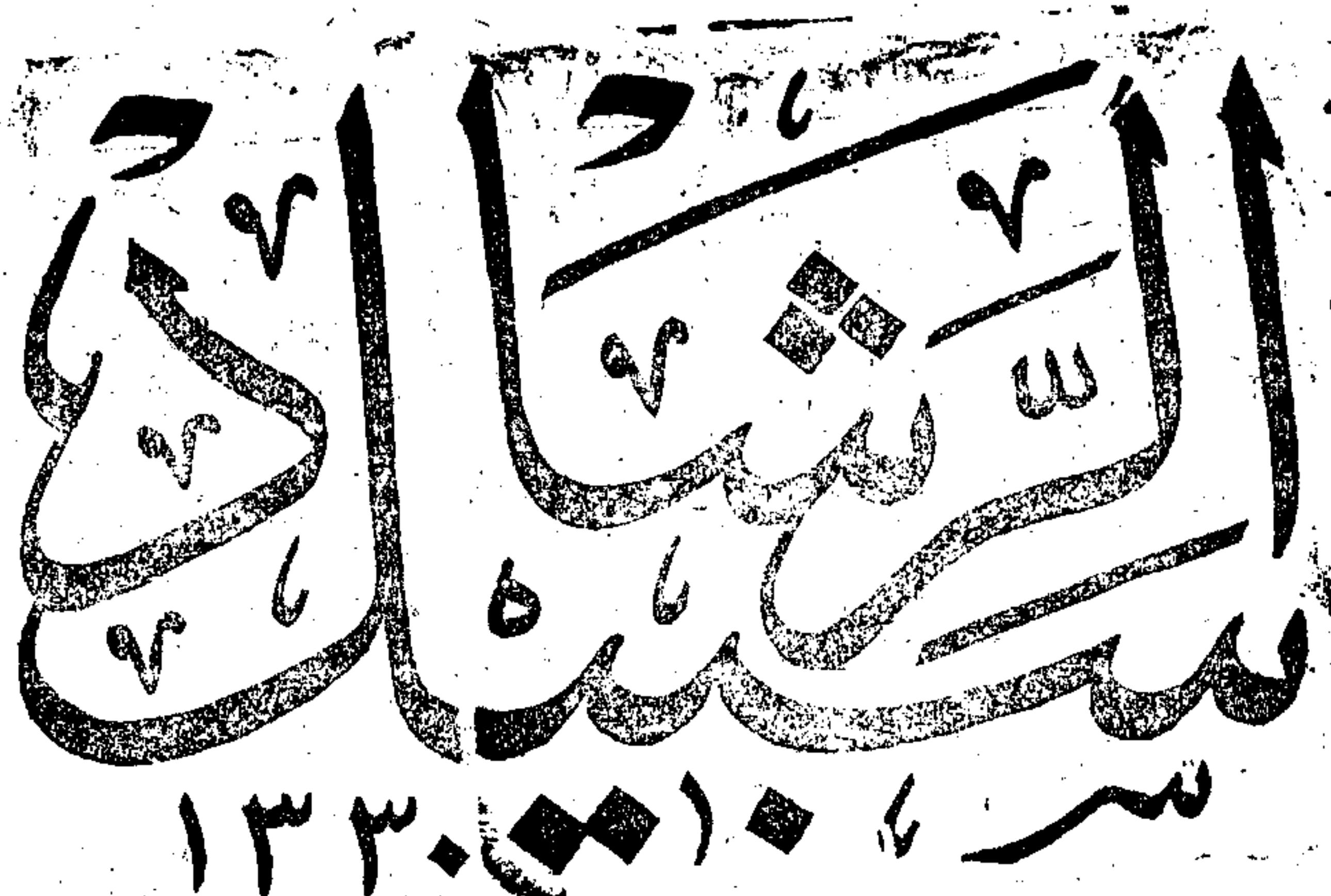
ادارەخانە

ئەددە حىرىت او تلى قارشۇسىدە

اخطرارات

آيونە مەدى پېشىندر

سەنلەكى موافق آئا نارمع المۇنیب قبول
اولنور، درج اىملىقىن يازىلەر
اھادە اولۇغۇز

دینى، فلسفى، علمى، ادبى هەفتەلىق بىمۇعة اسلامىيەدر

باش محرى
محمد عاكىف

صاحب و مديرون مسئول
اشرف اديب

ابعون اهەكم سبیل الرشاد

٢٤ جادى الاولى ١٣٣٩

عدد ٤٦٧

پەختەنە

٣ شىيات ١٣٣٧

١٨ جلد

یکانه بزمکه محروم سراج سر مده ایچین :
رسول محترم ، سوکیلیک محمد ایچین ؛
بر آز افقلری کولسون جهان اسلامت ۱
حدودی یوقی بوبیتمز ، توکنمز آلامک ؟
او ، برمانلار ، الیه زمینه حاکم ایکن ،
نه دلسه کیت کیده محروم او توجه هنمند ،
اسارتک نه قدر شکلی وارسه قاتلاندی ..
و ظنانده غریب اولدی کندی اولادی ۱
او عنی سن ویره جکسین که ایلسین سریان ،
صولوق بکنزره قان ، ایکلهین کوکسلره جان .
اور وحی و برکه ، الیه قیام ایدوب دینک ،
زمینه فیضی پاسین حیات ماضینک ...

قاراکلقلرنده بوکالان شو درتیوز ملیون فلاکترزده آرتیق نور جمالیه
تجمل ایمسی خقدن نیاز ایدم .
او نوری کوندر ، الیه هصرلر اولدی ، پتر ۱
بونالدی ملتک آلاقی ، بر صباح ایست .
عنایتکله خلاص ایت که ، طالنه طالنه ظلام
ایچنده قاینا ماسین چارینوب طوران اسلام ۱
بو سجدیه کاهه قایانش یان بورکان ایچین ،
بو تون صولوقلری فریاد اولان شو محشر ایچین ،
حریم کعبه ایچین ، اکبیوک کتابک ایچین ؛
عواالمکده کی آیات بی حساب ایچین ؛
اصیب دائمی خیزان کسیلمش امت ایچین)
او بیکن امته وعد ایتدیک سعادت ایچین)

خر عش و عینتاپلیلر لک قهر مانلقلری

بو خصوصده بزه براز معلومات لطف بورلمسی استرخام ایدر ز .
- افندم ، مسئله نک بر تجی صفحه سی انکابز اشغالیدر . متارکدن
بر مدت صکره انکابز لر کلیدیلر ، امور حکومته مداخله ده بولونایوب
دول معظمه قرازیله یا الکز صلح زمانه قدر اشغال عسکریده بولو -
نه حقارینی ، سویاه دیلر . قیشه جوارینه بر قایق طابور عسکر اقامه
ایتدیلر . یاواش یاواش ارمنیلر هودنه باشладی . قافله قافله ارمنیلر
کلیدکه بیویوک بر اهتمام وشفقت ایله اونلری یرشدیدیلر ، بیدریدیلر ،
کیدریدیلر . مسلمانلرک بولندیلی برو چوق اولر تخلیه ایدلی . ارمنی
اشیاسیدر ، دیه مسلمانلرک اشیاری آنوب ارمنیلر ویرلدی . او
صیره لرده حکومت شاشیرمش ، تجز و مسکنت ایچنده قالمشده .
انکابز لرک هرامسینه دایو الله ، دیمه فی مصلحت سیاست اعدای بیوردی ،
انکابز لر حکومتک بو ضعیفی کوردیکه هر شیه بورونلرینی صوچه به
باشладیلر . واقعا ظاهرده طوفرون طوضویه امور حکومته مداخله
ایتمور لردی . بزم متصر فیز مقامنده او طوریور ، بر طاقیم کاغدلر
حواله ایدوب طوریوردی ، فقط بر قو و قوی دن باشنه بر شی دکلی . ارمنی
ایکی یالانچی شاهد بولارق « شواشیا بندور » دیدیمی ، آرتیق اونک
خلافه سوز سویله میوردی . در حال مسلمانلرک الند اشیاسی آنیز ،
ارمنی به تسایم ایدیلریدی . بر مدت صوکره انکابز دوریه لری سوقا -
قلرده گرمیه باشладی . من را قی سواریلر شهرده طولاشیور ، مسلمانلرک
الرنده راست کاکلاری سلاحی آیور لردی . آرتیق اسر و فرمان
انکابز کايدی . فقط ینه امور حکومته مداخله ایتمش او لمایوردی ! هر نه
وقت مداخله مسئله سی موضوع بحث اولسه :
- بز قطعیاً امور حکومته مداخله ایتمه یز . متارکه موجنجه بز یا الکز

سکن کون یانزه ایکی خواجه اندی کلدي ، سلام ویریلوب آلنقدن
حکره بر قایق کوندنبری سیل الرشادی آرامقده اولدقلرینی سویله دیلر .
- ببورک خوجه اندیلر ، صفا کلیدیکن . بزده آنقره بی کی کلک .
خنوز یرلشہ مدق . مع التأسف سزه زحمت ورمش اولدق .
- استغفار الله ، زحمت نه دیلک ؟ بز سزی بوراوه بولدینغمزون طولای
او قدر بیوز که . . . سیل الرشادی قسطمونیده انتشارینی بولده
خبر آلدق . و آنطور لد ، حیقان ایلات نسخه سی پوز الطبله اوقودق ،
بالخاصه استادک مو عظمه سی بزی پک متار ایتدی ، الدن الله کزن
بو موعظه جامعه ده او قو هنده در .
- بزه دن اشریف ایدی بورسکن افندم ؟
- مرعشدن .

- ماشاء الله سز مرعش مجاهدلر نسکن دیلک . اسلام تاریخنے پک
بارلاق بر صحیفه یازان قهرمان مرعش مجاهدلریه تشریف زدن طولای
پک همتوں اولدق . دیللرده داستان اولان مرعش و قایعی بالذات او
و قایمک ایچنده بولسانلردن دیکله میه بی پک ارزو ایدر دک . مرعش
مسلمانلریت کوستردکاری خارقه . جلادتی مسکن منتبه تفصیلاتیه
بیوتور مسلمان قلبیلرینه نقش ایتمک سیل الرشاد امچون اک متختم بروظیفه در .
- بز بر شی یامداق ، دین و وطن او غور نده هیمن اولایه هنرم
ایدرک جهاده باشладق ، الله توفیقی احسان ایتدی ، دشمن پریشان
اولدی .

- خوجه اندیلر ، بزک غذا کز او بله بر خارقه در که مسلمانلرک
ایلاک تأسی زمانلرنده مجاهدین اسلامک کوستردکاری بسالت و فدا .
کارانی آکدیریور . بو وقایع ناصل باشладی ، ناصل جریان ایتدی ؟

طوریور . زوالالیلر ، باشلرینی آزمن ، موجودیتلرینی کمین دشمنلرینک
منفعی اوغورنده اولوب کیدیبورلر . نه مجیع ؟ نه آجیقلى اولوم !
نه کندی ملتی ایچون اولیور ، نه کندی وطی ایچون ، نهده کندی
شانی ایچون . بالعکس ملتی اسیر ایدن ، وطنی استیلا ایدن ، شرف
و شانی بیتیرن دشمنی ایچون اولیور . بونله آجیمازى ؟ هر نه زمان
بایدلنگى ایشک معناسى براز دوشونك ایسته سه در حال قفاسنه انکلین
خرس بھسى اینز : انکلین ، اسارتى آلتندەکى دیکر بر ملتی اوکا مسلط
ایدرو ، اونکله اونك سر کشلکنى ازا الله ايلر . آرتقا اویله بروضعيت که
قور توله نك امکانى يوق .

— سزبو آدمىلر نهاس ايدوب ده اونلری ارشاده چالىشمادىكىزى ؟
— چالىشماق او لورى ؟ بزم بوصوصىدە صرف ايدىكىز مسامىي
بىلسە كىز . . . نەلر يامادق . او لىريزە دعوت ايتىك . هر راست
كلد كچە كندىلرینه سلام فيريبوردق . دىللارندن اكلا مادىغىز حالىدە
لسان حال ايله كندىلرینه حقىقى اكلا تىمە بە جالىشىدق . بادا خرى
كندىلريلە قۇنوشە بىلە جىڭ واسطەلرده بولدق . بىر كون يىنە بىر اوده
بر ترجمان واسطەسىلە بىر قاج ھندى مسلمانلە قۇنوشىبوردق .

— اي مسلمان قارداشلر ، دىدك ! بىلە بىلە مېسکىز بۇ يايديغىكىز ايش
دىش قارشى نه بىلە بىر جىاتىدر ، اسلامىتە قارشى نه بىلە بىر
خيانىتىر ! سزىملەكتىكىزى ، جولوق چوجىغىزى توڭ ايدرلەك اسلامىت
او زىرنە كفرلە حاكىتى ئازىن ایچون قازلۇر كىزى دو كىورىسکىز . بىز سزك
دشمنىڭىزى يىزكە بىزه سلاح آتدىكىز ؟ انكلىزك غالىتە واسطە او لىدىكىز ؟
باقىكىز ايشتە بىزىدە سزك كېي جامعىلە منارە كىزىدە
او قونان اذان سىھىي بزم منارەلە مندەدە عىتىأو قۇنىور . سزك دست احترامىدە
آيتدىكىز قبلەيە بىزىدە متوجه بولنىورز . سزك دست احترامىدە
طوتىدەكىز قرآنى بىزىدە باشىز . اوستىدە طائىورز . بوزلۇجە سەنەدر
بىزبىتون بىر جەن كفرە قارشى اسلامىق مدافعا يىلە او غاشىپورز . بواوغوردە
فدا آيتدىكىز نقوشك ، ژوتىك خىدى حسابى يوقىدر . بويزدن
ملەكتىلەر منزك نه قدر آجىنە حق حالە كلدىكى ئىشتە كوزلۇر كىزە
كۈرىپورسکىز . ناصل او بىلە سزىسلاحلە كۈرىپور كىزى بىز مسلمان
قارداشلىكىزە چوپۇپ كفارلە غالىتە ظەپير او لىدىكىز ؟ . . .

— بىز بونلری سوپىلر كىن هندىلەر ھونكىور ھونكىور آغلابىلەردى
كفارەلەنۇب او لهەرق دۆكىكارى باشلەر بىللەرندەكى انكلىز بالا - قەلەرى
او زىرنە دوشىپوردى . ايجىلەرندن بىلەسى سلاح قوللەنە قوللەنە ناصىر .
لائىش مايلە انكلىز ظلم واسارتى آلتىنە قاورولىش يوزندەكى باشلىرى
سىلەرلە دىدىكە :

— رجا ايدرم ، بىزى انسان يىنە قويوب ده بىزه عناب ايمەكىز .

تەجىز ايدىلەن ارمەنلىرى يىلشىرىمك ، بىر دە عەسگەر تىجىمعنە ميدان
و يرمەمكىلە مەكەفەز . سوقاقلەر دە كورىلەر دە كندى عىسکەر لە مزاچۇندر .
صالح عقد ايدىلەن ايدىلز هان چىكىلە جىكىز . . .

دېرلر . دىكىر طرفىن آلاپىلە دېكىنە مەلگەتكە حاكم او باق پىرسىيەنى تعقىب
ايدىبىرلەردى . انكلىز عىسکەرنى مىرىشىدە كورن ارمەنلىرى شىماروب
طاشقىنلىق كۆستەر دېكە از كاپىزلىر او نلر ئىچىرىيپور ، نصىحەت ايدىبىر :
— طاشقىنلىق حاجت يوق . بولىلە يايقەلە مسلمانلرى غلىانە
كېتىرەب ايشمىزى بوزمۇق طوغۇر دەكادر . كورىبىر سكىز يار ، ايشتە
هر اىستەدىكىزى يابىدىرىپورز . ارزۇكىز وارسە يىشە كېتىرەتىك
المزدەدر . . .

فقط ارمەنلىرى دېكىلە ؟ او نلر اىستەبىردى كە مىرىشىدە ھېچ بىر
مسلمان قىلاسون . بوتون ھەڑار يائىال ايدىللىسىن . بوتون جامعلەر
يىقىلىسىن . بىتون مسلمانلار مزارەر صوقولسىن . ئاڭ اھمىتىسىز بىرىشىئى
اعظام ايدىرلە مىسىلە چىقارىتىق اىستىرلر . مسلمانلرى غاييانە كېتىرەب دە
انكلىزلىرلە طوتىشىرىمك ایچون الارندن كان ھەر ملىنى ارىتاكاب
ايتىكىن كىرى دورمازلىرىدى . حتى بىر دەختەر اولەجق دېيە انكلىزلىرىدى
اغفال ايدىللىر . بونك او زۇينە انكلىزلىر مسلمانلار كىسلاخارى ئىچىرى طوبلامق
تىشىتىدە بولۇندىلىر . بىز دىدلاكە :

— بزم طوبلانە حق سلاھىز يوقىدر . وقوعات چىقارسە مسئولىت
بىزە ماڭىدەر . ارمەنلىر كىزىز ئۆزۈر ئەنەن قاپىلەب دە بىزى او لىرىمكى
اىستەبىر سكىز ؟ . . .

مسلمانلارك انجىلى سزەن انكلىزلىر بىك يارى كېتىدىلىر . بولىلە بىر
تائىمىتە ئاكتەفا ايدرلە جېرى سلاح طوبلاما يە جرأت ايدىللىر .

— انكلىز عىسکەرلە مىانىنە هەندىلەر دە وارمېدى ؟
— طېبىي دەڭلى ؟ بويون دورقلەر آلتىنە طوتىفلەر ھەندىلەر و ساڭ
ملەتلەر ھەر زمان وھر يىدە انكلىز مەنۋەتە خەدمەت ئەتە كە مەكەفەر .
انكلىزلىر سلطنت وقوتى ھې بولىلە مەحکوم مەلتەلە ئامۇزلىرى ، باشلىرى
او زىرنە تورولمىشىدەر . آسيادىن ، آفرىيەدان و دە دېكىر قەطۇھەلردىن
حیوان كىي انسانلار طوبلاپور . اونلر ئۆزۈر ئۆزۈر ئۆزۈر ئۆزۈر ئۆزۈر ئۆزۈر ئۆزۈر
روخلىنى او يە رافسون ايلە مەسحور ايدىبىر كەارتىق اونلر ھەرىر دە حسسىز بىر
حیوان ، ادر اكىزىر ما كەنە كېي انكلىز حسپابىنە ئايشهلىپور . نه
كېتىدەلەر يولالىك منھاسى كورە بىلە بىلەرلەر ، نه يابىدقەلىرى شىئىك معناسى
ادراك ايدە بىلەرلەر . طېقى بىرسور و كېي سوق اولنان طرفە كىدەپپەرلەر .
حتى عرقداشى ، حتى دىنداشى او لىسە يىنە فرق ايدە مەيە جىڭ حالە
كابورلر . دىسەنەلر موجدى انكلىزلىر او خصوصىدە دە بولىچارەلرى
بۇ صورتە ئاغفال ايدرلە ئەنلىرىن كندى قارداشلىرىنە قارشى صالدىر ئەب

دیدک، بز بواسارت بیون دور و غنه کیرمیه جکن. آلمزدن کلدیکی مرتبه او غرایش جغز، موفق اولور سدق نه اعلا. اوله ماشه ق فرانسلر بزم مرازلر من او زرینه سلطنتلرینی قورسونلر.

ظایت آجی بر لسانله بر پروستو یازدق. دول معظمه یه تبلیغ ایدلک او زره استانبولده کی ائتلاف مملکتلرینه کوندردک. صدداره، خارجیه نظارته ده بوللادق. ظن ایتدک که فریدلریزک بر تائیری او له جق، مملکتیزی فرانسلرک چیکنے مسنے دول متمنه نک وجود انلری (!) قائل او لمایه جقا هیهات! سوزله اولسون جواب ویرن بیله او لمادی. مسلمانک یه یوزنده حق حیاتی طایلیورمی که بزم فریدلریزی، ایشیدن بولونسون آورو پالیاردن، یاخنود اونلرک محیمنلری او لان خرسه بانلردن برایسنک بروني قامنه قیامتلر فوبار، بتون عالم کفر حرکته کلیر. بریده قوجه قوجه مسلمان نظمه لری میاپونلرجه مسلمان هیئت اجتماعیه لری ظلم و غدر ایله چکننے نیرده انسانلوق نامه اولسون بر ضدی اعتراض یوکستان بولونماز. بر راج کون کچدی؟ (۳۰ تیرین ثانی ۳۳۵) بردم باقدقکه فرانسلر آقین آقین کایه باشладی. ارمنیلر فرانسلری کون و نجعه قیامتلر قوبادیلر. چولق چو جق سو قاقله دوکولایار. قیزلرینی سوسله دیلر. کندیلری کیندیلر. مو زیقه لر دوزدیلر. تا شهر خارجنه قدر قارشیجی چقدیلر. «یاشاسون فرانسلر، فهر اولسون تو رکان!» دیمه باعیره باعیره فرانسلر عسکرلرینی قیشله به کتیره دیلر. ایکلیزلر فرانسلر دور و تسلیم پایپور. بر فرانسلر طابوری کلیور. بر ایکلیز طابوری کیدیور. حال بوكه فرانسلر کله دن اول ایکلیزلر بزه دیمشدی که:

— فرانسلر بورایه کله جک. دائمی صورتده بوراده برشه جکلار. اونلری بورایه صو قامنه بشون قوتکنله چالیشکن. بر طرفدن بولاه سویله بورد، دیکر طرفدن دور و تسلیم ایدیوردی. بز پروستولره، فرید و استر حاملره مشغول اولور کن بر اس واقع دن دیکر امر واقعه دوشدک. ایکلیز کیتدى، فرانسلر کلیدی. شیمدی نهایه جقدق؟ هیچ برج طرفدن تعلیمات آله مایوردق. او صرده سیوا سده قونغره طوبلانیور، مدافعته حقوق تعلیماتی قامه آلیوردی، فقط بزه هیچ برشی کله مشدی.

بز بو و ضعیت ائمه قارشیسنه اتخاذ ایده جکمز خط حرکتی کندیز قرار لشد مرمق جبوریتده ایدک. بوجاده او کنده المزیم، قولزی با غایه رق او طور مق قابل اوله ماژدی. چونکه ارمنیلر اللرندن کلن هر در لوقتالغی ایقاع ایده جکلار دی. کوزمنک او کنده سلاح لانیوزلر، انتقام آلایلری تشکیل اپدیورلر دی. ارضرومی، وانی، مرعشی بز

بزم حیواندن هیچ فرقه یوقدر. بزم حاملز سزدن ده یاماندر. او عدار ازکنی باشمزه بزر بولار طافقش، ایستادیکی بره بزی و روکلیور. بزه دیدی که: (آلانلر خایله گزک دشمنیدر، خلیفه کز بزم له برابر در، خلیفه یی تور تارمی ایچون المانلر له حرب ایده جکسکن). بزده آلانلر له حرب ایدلک بیلیورز، شیمدی حقیقتی کو دیور و آکلا بورز. فقط نه فائد؟ بردقه بز بیولک گناهی ایشله دک. شیمدی دیکر بر فرصت بکله بورز. اسلامیته قارشی ارتکاب ایتدیکمز بخیاتی البته بر گون کلیر، بز ینه قانزله تمیزله رز...

هندي مسلمانلرک بزم له بولیه مناسبانده بولونلری انکلیزلرک پاک جانی صیقمشده. فقط آجیه دن آچیغه منع ایتمک ایسته میوردی. بونلرک بزم له تماں ایتمه ملری ایچون بیک دراو موافع احداث ایدیوردی. بز هندي مسلمانلر له مناسبانی او قدر ایلری کوتور مشدکه با راهده هیضه تبدیل له باقلادالر یدیردی. هانی انکلیزلر زمانده ارمینیلر له آرامنده برمیشه تحدت ایمین او له یدی مطلقا هندي مسلمانلر بزم صفلر منه سکه چکدی. انکلیزلری بونی سزدیکی ایچون ایدی که سلاح طوپلامق تشبیه قارشی بز بر از طلبانه جهه ایلری کیتمدیلر، در حال واژ چکدیلر.

انکلیز اشغال عسکریته قارشی بز بوضور تله بر طاقم تدا بیرس با سنکار آنده بولنور کن بر گون «انکلیزلر کیدیورز» بزینه فرانسلر کلیور! دیمه بر خبر مملکتنه یاپیلدی. بورالری فرانسلر منطقه نفوذی اولش. وقت ظن ایتدیکمز اشغال دائمی اولیور مشن. بو خبر هر کسک افکار نی آلت اوست ایتدی. در حال اهلی بی جامعه طوپلامق، اونلاره حقیقت حالی آکلاندق:

— ای مسلمانلر! دیدک. بو مملکتلر فرانسلر ویرلش. بورالری دائمی صورتده اشغال ایچون یوله چیقمشلر. کلیورلر، اجنی اشغالی نه دیک او لیغنه کوزلریکن له کور دیکن. اجنیبلرک اسارتلری آلته آلدقلری ملنلرک حال ذاتی ده الله سزه کوستدی. شمده آرتق حرکت زمانی کلیدی. فلاکتی کونلر تقرب ایدیور. فرانسلر بر دفعه بره شیرسه اونلری بورادن چیقارمی بر دها قابل اولماز. اونک ایچون نه یا به جقه سیمیدیلدن قرار ویروب حرکته باشلایم.

حکومت شاپیر مشن، عجز و قبور ایچنده قامشده. بزه نصیحت ویرمیه قالقیشده:

— نه پایالم، قدر بولیه ایمش. فرانسلرک بورایه کلسی مقر رسه سز ناصل مانع او له بیلیر سکن؟ دور باقلم، نه او له جق!... دیدی. یو انصیحه هفت بزم خوشمزه کیتمدی: — هله سن بزه مساعده ایت،

بىلە بورلۇدى. مەتىسىلىرى چاتارلىرى، بىر وقۇھە چىقىارىتىق اىمچون
مەسلمانلىرىڭ حىسياڭى آلا يېلىدикىنە رىنجىدە ايدىلۇدى. فەتىپزى مەمكىن مەرتىبە
يىنە اىعتەد المزى مەحافظە ايدىر، او لور او لماز سوزلەرە ھەپت و يېمىزدىك.
سوزلە بىرىشى چىقىارەمە جەڭىزىنى آكلاباڭ ارمەنيلو فەلا مەسئلە اىحداڭىنە
تىشىت اىسەدىلىر: فەرانسەزلىرىڭ مەرعىشە كەدكەرىزىتى دىرىنجى. كۆنی ايدى
اراضىرەملى بىر ارمى حامىدىن عودت ايدىن بىر مەسلمان قاۋىيتىك پېچەسىنى
چىكىوب يېرىتىدى. و مەسلمانلىرىڭ تام جان طامارىنە طوقۇندى:

- آرتق بورالرى فرانسز وارمنى مملکتى اولدى. تىستر قالقە جق،
بۇن قادىنلار بوزلىرىنى آچەجقىڭىم بىچەسىنی آچمازسە پارچە پارچە
ايدوپ اىشته بولىلە يايپە جغۇز! .. دىنېھ باغردى، اوھىزىھ، اوران كىن
حاجى اهمام ئامنده دىنى بۇنۇن بىر مسامان درحال اوھ قوشارق سلاخى
آلدى، يېڭىشەرك ارمەنیك كوكىسە بۇشالىنىدى :

— ال باقی نامویه تعریضک جزائی !... دیدی.
ارمنی طبرائلر بیوار لانوب کیتدی . بو قهرمان مسلمان ده سلاحی
او موزلا یه رق شهر خارجنه چکیلدی .

بو حادثه او زرينه ارمنيلو شاشير ديارل . فرانسلرده نه يا په جو تلريني
کس مدیره مدييلر . چونكه هنوز تر تيپاتلريني اکال ايتمه مشهاردي .
فرانسلر بو يله بردن بره مصادمه يه هاو تو شهق ايستميورلارا يدی . حلول
عاصمانه ايله مرعشه تملاک ايتمك تجربه لري هنوز يابدانمشدی . دوست
كورونه رك مملکتى بتجهسي آلتنه آلمق چار دولرينه تو سل ايتمه دن شدت
کوسازمك فرانسلر كي بزچوق مسلمان ملاتري بو يوندو رو قلري
آلتنه آلان مستحلاكه جي برو دلت ايچون الـتـه سـيـاستـلـكـدـي . او نـكـ
ايچون بو حادـثـهـيـ اـعـظـامـ ايـتـيمـهـ رـكـ قـاـپـاتـدـيـلـرـ .

باش، اون کون چکدی . اطنه دن تهیین او لو نان برف ان سر غور نوری . (یعنی متصرفی) مرعشہ کالدی . برهه ته حبو کرده يوز باشي سعید بکل قوماندا سنده او چیوز قادر ژاندار مه کالدی . بو زندار مه لر فضلہ فضلہ اجر تلر له فرانسیز خدمتته آلتیش و کندیلر یعنیه فرانسیز الیسه ازی کیدیر یائش سدی . فرانسیز لر صاتیلان بو يوز باشی نک یاندده (واهان) نامنده برده ترجمان واردی . فرانسیز لر صدقی بکه عثمانیه اشراف و علماء سندن بر قاج کیشی بی ده تر فیق ایتمش لردی . بونلر بزه نصیحت ایده جکلار ، فرانسیز مد نیتدن ، فرانسیز عدالتندن بحث ایده جکار دی . فرانسیز بو یوندو رو غنک ذوقی بزه آکلا ته جقلر دی ، بو هیئت شهرب کیر کن بزه اصادف ایستدی . يوز باشی بر شپلر سویلدی . دو یماماز اغه کلدا ک . بر ارمی ترجمانی سسازندی :

— خواجه افندی ! سزه سویلیور .
— نه ایسترسکن ؟

چوق قومیته جى ارمەنیلر مەتھىل آدرەسندە ئىش كېلات يابىور ،
مەسىھەنىڭ بىتون مەسىلمانلىرى محو ايمەك اوزىزە حاضر لانىوردى .
هم بۇنى كىزىلەمە يەدەلزۇم كورمۇرلاردى . آچىقىدىن آچىقە باغىرىپۇرلاردى :
— ازكالبىزلى اىستەدىكىمىز درجه دە يامادىلما . فقط فرانسلىرى سىزدىن
استقامىزى آله جەقلر . آرتق سىزك اىچۈن حق حىات يوقىر . هېپكىزى
ظاواق كەي كىسە جەتكىز .

مسلمانلرک وضعيتى حقيقة پاڭ نازكلاشىمىسىدی . درحال تىايىر
جىدىيە ائخىذ ايتىك ضرورى ايلى . بىز آرتقى ايشى كوجى براقهەرقەمەندا با
اولىرىدە كېزلى كېزلى طوبلانى يوردق ، نە يايپە بىلە جىكەمىزى دوشۇنىور ،
مدافعە تىرىپاتى اىچۇن حاضرلانى يوردق . سلاخىزى ، مەھماڭىزى ئاظار
دقته آلهرق نە قدر مخالب چىقارە بىلە جىكەمىزى سىساب ايدى يوردق .
طاۋاقلىر ، بلوكلار تىشكىل ايدىرك بىر وقۇغۇن ئەجتىماع نقطەلىرىنى قرار-
لىشدىرى يوردق . اختىارلار اىچۇن ، چوچقاڭ ، قادىنلار اىچۇن دە آيرى آيرى
و ظېقەلر تىخىصىمىز ايتىدۇ . آرتق ھەرشىئى كۆزە آشىدق . اولوم قورقوسى
ھېچ بىر يۈزكە عنىمنە قارشى كەم يوردى . چونكە فرانسىز ئەلمى ، ارمى
قەھرى آلتىندە ياشادىمەنك امكاني او لمكىياغنى پاڭ اعلا تقدىر ايدى يوردق .
كىدە جىك يېمىزدى يوقدى . عصر لىردەن بىر ياشادىغەن زۇن بومسلمان
طوب راقلرىنى كەفارە بىر اقوب كىتمەڭ بىزىجە ذاتلارلا الله سۈپەنلىقى
گۈن تو سۈپەن ئەللىرى يىرىتىم ئېسەن مئارەلىرى منزە . ھېپىز اويمەدن ، پاڭلار آصدىرىمەن
بىز مەسىلەمانارە ياقىشىرىمىدى ؟ احتمال كە كەفارە غلبە چالىما يەجىقىدىق .
احتمال كە او ئازلارك بىلە دىلەن و سائىط خربىيەسىنە قارشى . طورەما يەجىقىدىق .
فقط ھەبرىمىز ھېچ او لمازىسىنە اون دىشىن ، يىكىرىمى دىشىن او لاورەدىن
اويمەن بىجىكدىك . ئاش طاش او سەتىنە بىراقايىيەجىقىدىق . بۇ تۈن مەلکىتى كىندى
اللار مىزىلە آتشىه و يېرىجىكدىك . نە كىندىمىزدىن ، نە او ئازلاردىن تىك بىر جان
بىراقايىيەجىقىدىق . بىلەكە مرعش قرالىسز لرلارلا الله كېچەجىكدى . فقط بىر كۈل
يېغىتىدىن باشقە بىر شى بولەما يەجىقلىرىدى . آرتق فرانسىزلىرى باشقە يېلزىن
كىتىر . جىكلىرى ارمىنلىرلە برابۇر بىزىم منارلىرى منزە او زىرىتى . ياقۇشلىرى كى
اوتسونلار ، يىكىرىمنىجى عصرلەك ئارىخى مەنلىتى يازسونلار... دىدەك .

ایتدل، هج تلاش کوسترمدیلر:

- مرعش ارکلاری قدر مرعشک قادینلری ده او لکدن قورقاز،
دیدیلر، حیاندهده برابر، میاندهده برابر، سعادتدهده برابر، فلاکتدهده
برابر...

حاصلى بىز ارکل، قادىن، چولوق چو جق سولك نفسمه قدر مى افعه
ايدە جىكىدك. فرائىزلىرى مى عىشىد دى كورەن: ارىمنىپىلر سو ينجىلر ندىن
چېلىرى چق درجه لە كىشىلدى. او قدر شىمارشىلدى كە؟ نە ياخه چقلىرىنى

وتهیللار ایله قلعه بە هجوم ایتدیلر، مسلمان بایراغنی دیکدیلر. اونى متعاقب اذان اوچوندى . قلعه ده اوكله نمازى قىلغىدی. اورادن حکومتە کىتىدلر : ايشە مداخلمە ایتىك ایستەين ترجمان واهانه اىچە بر داياق آتىلدى . خلقك بو غلباىندىن فرائىزلىر اوركىدلر . نه اولوردىسى اولسۇن، بىز ھرشىئى كوزە آلدیرمىشدق . فقط فرائىزلىر ھېيچ بىر شىت كوشىلىرى . ارمەنيلەر قورقىدىلر .

بو حادىن اوزىزى بىر قاچ كون سکونتە كىدى . فقط اطرافادە، كويىللەر اوافق تفک حادىلەر باشلامىشدى . فرائىزلىرلە ارمەنيلەر اجتماعلى عقد ايدىيور، بىر شىلەر حاضرلا يورلۇرى . كىنارده كوشىدە بعض مسلمانلىر شەھىد ايدىلە يە باشلاندى . آرتق مدهش زمانلىر تقرب ايدىيوردى . بۇتون حادىنات بۇنى كۆسترىيوردى . بىزدە ترەپىلەن بىر آن خالى قاما يوردق . تىشكىلاتە كىرىمى ويردە . اوصىرىدە مدافعتە حقوق تىعليماتى المازە كىدى . بىر تلغرافى ماكتەسى بولدق . شهرە اوج ساعت مسافىدە مقصۇدىلى قىيەستەدا و ماكتەسى قودوب سىواسىدە مصطفى كەلپا: مايلە مخابراتە باشلادق . پاشانك بىزە چىكىرىنى جلاكتكارانە تاغرافلىر بىز قوئى مەعنويە منزى بىكىزىدە يوكسلتىدى . اهل صليبە قارشى مسلمانانى مدافعتە اىچۇن انطاپلىيە اىكەنچى بىر صلاح الدین ابوبى ئەور ايدىيور، دىدك . درحال اطرافة آدملىر چىقادىق . آرە منزدە جريان ايدىن مخابراتىن مسلمانلىرى خىردا، ايتىك . بىزدىن دهالىل تىشكىلاتە باشلايان عىتىپ ايلە تأسىس مناسبات ايتىك . فرائىزلىرلە ئازە بولنان اصلاحىيە بىر آدم كۈندرىدك . فرائىزلىرلە سوقياتى اكلامق اوزىزە كۈيدىن كۆيە بولۇنۇر . فرائىزلىرلە ئەتكەنلىرى بايدىلر . عەمانىيەدە ئەزىزدارمە قوماندازانى ايدىيور . تىمامىلە فرائىزلىر بىزىنەسىدە .

فرائىزلىر بىش اون كۆن قدردە بولىلە مصالحانە بىر صورتە حلول ایتىك، اهالىي اغىزىل ايدىك سىياسەتى تعقىب ايتىدىلر . مسلمانلاردىن كىنديلەرنىن ھېيچ طرفدار بولە ماينجە حىرىت ايتىدىلر . جانلىرى صىقىيەلە . بولۇنۇر ئەتكەنلىرى دىكىشىدە . تىرىن ئانىنىك ۲۸ نجى كۆن ايدى، جەمە كۈنلەرلى قىلغىيە چىكىلەكىدە اولان عەمانلى بایراغى يېرىنە كىندى بایرالقلەنى چىكىدىلر . مسلمان اهالى بۇنى كۆزۈنچە بىردىن بىر مدهش غليلانە كەلدى . ذاتاً خلق مەتحىسس، مەتھىج بىر حالدە بولۇنۇردى . بایراغىزدا ايتىدىر يەنچە دىمەك كە آرتق بودىياردە عەمانلى حاكمىتە، مسلمان حاكمىتە ختام ويرىلۇردى . درحال بۇتون مسلمانلار جامع كىرىھ طوبىلاندىلار :

— مادام كە حاكمىت اسلامىيەنىڭ علامى اولان سىنجاقمىز كفار طرفىدىن ايتىدىر يەنچە، آرتق جەنمە ئمازى قىلغىسىنە محل قىلاماشىدە . دىدەلر، يۇنك اززىتە خطىب منىرىن اېنىدى ، ئماز قىلمادى . اوج درە بىك قدر مسلمان جامع كىرىدە كىنچىغانى آھرق تكىر

— بىرىشى ایستەدىكىمىز يوق . نەرەدن كابىورسکىز ؟
— مدرسەدىن كابىورز .

— خىرلەقك اوينە كايىكزە كوروشەلم .
بو خىرلاق، مىرعەشكىنلىزىكىن ارمەنیسىدى . مەعۇش اولماشىدى . مىرعەشكىن بىتون پىاسەسى بوخىرلاق آغوبك ئەندە ئىدى . مەملەكتە ئەقتصاديانىنى يەكانە حاكم كە اولان خىرلەقدى . اوئىك اوينە بىزى چاغىرىيوردى . كېتەنە، غورنۇز كوشىدە، صدقى بىك قارشىسىنە او طورىيوردى . هەنارىيە اشرافى دە باشلىرىنى اوكلەرنە ايدىمشە، تفکەر ئەطالمشەردى . غورنۇر : — خواجەقىدىلر ! بافقىز، بوضابط سىزدىندر، توركىزە . فرائىزلىر كە نە قدر ئەدىل ئەدالىلە معاملە ايتىدىگىنى صوركىزە مىزە سوپىلسۇن . بىز جەنە من آلتە كىرەن مەلتەر تجاوز ايتەيىز . صدقى بىك قولىندە فرائىزلىنىشانى كورىيورسکىز . او بىرىشى دىكىلەر . المانلىقى كېرىمە ئۆزىرە يالكېزلىنىشانى دىكىشىدىر يەنچە . بىر شەكايىتىكىز، بىر آرزو كىزوارسە سوپىلىكىز . آطەنەدە باش آدمەنیسىز ئۆز (بەر ئەپن) ئە غرض ايدەيم، درحال اسماق اولۇر . حزىف بىزى بوصورتە اغفال ايتىش، كىندى آرزو من لە بويوندور وق آلتە صوقق ایستەيوردى :

— بىز مەسىز كە ھېيچ بىر مناسىتىن يوقىدە، دىدك . بىز مە حکومەتىز وار . بىر باشقا شى بىلىمپۇز .

چوچق آلتايىر كېي دەها بىر طاقىم ماصالىلار او قودىلىر . بىز جواب بىلە ويرمەيە لزوم كورمەدك . يانلىزىن آيرىلدە . صدقى بىك جەنەدە تائىف ايتىك . بوصـ آتىلان آدم شىمىدى عەمانىيەدە فرائىزلى خەمدەتىدە بولۇنۇر . فرائىزلىرلە ئەتكەنلىرى بايدىلر . عەمانىيەدە ئەزىزدارمە قوماندازانى ايدىيور . تىمامىلە فرائىزلىر بىزىنەسىدە .

فرائىزلىر بىش اون كۆن قدردە بولىلە مصالحانە بىر صورتە حلول ایتىك، اهالىي اغىزىل ايدىك سىياسەتى تعقىب ايتىدىلر . مسلمانلاردىن كىنديلەرنىن ھېيچ طرفدار بولە ماينجە حىرىت ايتىدىلر . جانلىرى صىقىيەلە . بولۇنۇر ئەتكەنلىرى دىكىشىدە . تىرىن ئانىنىك ۲۸ نجى كۆن ايدى، جەمە كۈنلەرلى قىلغىيە چىكىلەكىدە اولان عەمانلى بایراغى يېرىنە كىندى بایرالقلەنى چىكىدىلر . مسلمان اهالى بۇنى كۆزۈنچە بىردىن بىر مدهش غليلانە كەلدى . ذاتاً خلق مەتحىسس، مەتھىج بىر حالدە بولۇنۇردى . بایراغىزدا ايتىدىر يەنچە دىمەك كە آرتق بودىياردە عەمانلى حاكمىتە، مسلمان حاكمىتە ختام ويرىلۇردى . درحال بۇتون مسلمانلار جامع كىرىھ طوبىلاندىلار :

— مادام كە حاكمىت اسلامىيەنىڭ علامى اولان سىنجاقمىز كفار طرفىدىن ايتىدىر يەنچە، آرتق جەنمە ئمازى قىلغىسىنە محل قىلاماشىدە . دىدەلر، يۇنك اززىتە خطىب منىرىن اېنىدى ، ئماز قىلمادى . اوج درە بىك قدر مسلمان جامع كىرىدە كىنچىغانى آھرق تكىر

کوندرلمشىدى . قوماندانلىرى بلوکارىنىڭ باشلىرىنە كچىدى . مقرىر پلان
دا ئەرسىنده بىتون سوقاق باشلىرىنى طو تدق . سلاح آتىلەنجە قىشىلەدەكى
فرانسزىلەرن اوتۆز قرق قدر مسلح بىر مفترزە قصبه يە طوغىرى كله يە
باشلاادى . (رسپبایيە) [۱] محلەسىنده بزم مجاھىدلەرنىن طرفىدىن نوبت
آتشىلە قارشىلا تتجە هەنان رجىعت ايتدىيلر . ارمەنلە فرانسزىلەر كايسالىردا
اولىدە تمحصن ايتدىيلر . آرتق حرب باشلامىشىدى . فرانسزىلەر طوپلارلە
متاپوزلارلە ، بومې لارلە شهرى دوكمە يە باشلاادىيلر .

بزده قصبه نك بعض يرلرينه آتش ويردك . دشمن كورسون كه بزم
نظر منزده دنيانك قيمتى قالمامش در . دشمنه خرابه دن ، مناردن
باشهه برشى بر اقاه يه عنم ايتىشدىك . سوقاقلره بز حاكمك . دشمن
مرميلىرنه هىچ كىسى اهمىت ويرموردى چولوق چو چقلرى اولرك
آلت قاتلر رينه طولدوردق . قادىنلر يك حاضرلا يور ، اختيارلى
توزيعاتىد ، بولىيور . اوئن اوچ ، اوئن بش ياشندهنى چوجقلر اولرى ؟
مدافعه ايدىيور . محاربىرە ناسپرلره قدر صىجاق بىكلەن يېشىرىييلىيور .
هر كىس موجودىتنى اوكتە يه قوبىيور . ارزاقى او مايانارك يېھىكلرى
ئامىن اوادىيور . بش اتى ياشندهكى چوجقار « الله ، الله ، الله ... » دىيە
تسىيچ چىكىورلر . ايشاھ مشغول او مايان قادىنلار كېچە كوندوز مەتاد يَا
قران اوقيبورلر . كىسىنك كىسىنى كورمەي وقتى يوققادىن ، اركك
هر كىس وظيفەسىلە مشغول . بىتون كېنجلەر ، بىتون الى سلاح طوتانلىر
حرب ايدىيور . ياقىلە جق اولردهكى قادىنلار باشهه يرلره نقل اولۇنۇر .
اشىالرىلە براير بعضاً اوئن بش ، يكىرى خانە بىردى يانې وز . بومياندە
دشمنىڭ تىخىن اىستىيەكى مىانى ئىستەتكىمەدە اىچىنده كېلرلە براير يانوب كول
اوایور . سوقاقلار بىرم قىرقلەر من حاكم او الله يانى اىچىون كىسىنك شورادىن شورا يە
آدىم آتىسنه احتمال قالمابىور . شەيدىلر من كېندى اولرىنىڭ قاپىلىرى يانە
دفن او لۇيور . ارتق هر كىس حىياتىن قىلغۇن ايدىايتىشدى . احتمال مىسلمانلىرى دن كىسى
قالمابىجىتەرى . فقط دشمنلىرى دن ده هىچ بىر فرد قالمابىجىقدى . مىرعش بزىدە ،
اونلىرى ده منزار او له جىقدى . محاربە بو تۈن شىتىلە دواام ايدىيوردى . فقط دشمنلىرىك
مالە ، عرضىنە ، هىچ كېمىسى تعرىض ايتىيوردى . مقتول دوشن ارمنىلىرىك
آلتۇنلىرى ، اشىالرى سوقاقلار اوكتەسنه دو كولماش . كىسىنىڭ ئىلى بىلە
او زاتما يور . هر كىس كال انتظام . اىلە وظيفەسىنك ياشنده . دنيا يانى
كورمۇوز . صغىق دەشت . قار ، فورطە دواام ايدىيور . محاربەنىڭ
اوچىنجى كونى ايدى ، قلىچ على بلک يېشىشدى . قوماندا يانى الله آلدى . دشمنلىرى
بولۇندىقلرى يردى سلاخلىر ، بومبالىر آتىيورلر . دشمن هىچ اميد
ايتىيەكى بىرمىد افۇھە قارشىسىنە قاتىجە شاشىرىدى . امداد اىستەدى .

[] بو اىسم ، ذوراقدرىيە حكمدارلىرىن دلاعە الدولەنڭ قىزىنەك اسى اولىق
اوزىدە شايىعەدر .

طوبىلر، مەتراكىيەزلىرى يېرىشدىرىدىلر . بىزدە آرتق تىشكىبلا ئىزى اكماڭ
ايىمك اوزرە بولۇنىوردق. ۋاندار مەنلىك سلاحلەرنى - كە بشىوز قدر
واردى - حكىومىتنى كىزلىيچە آلدق.

دیگر سلاحی اولانلری ده قید ایتدك. بیک بشیوز قدر مسلمانی
تامیح ایتدك.
ایشلار بوراده يه کانجه فرالا-مزلر حکومه وضع یدا یتیه قالقىشدىلار.
بۇ مەنعت ایتدك:

— قطعاً اوله ماز، دیدك . بوکا جرأت ایده جلک او لور سه گز در حال اختلال باشلا یه جقدر . اهالی عابانده در . بویله تهلكه کی تشبیه لردہ بولونمه نک مسئولیتی نمایمه سزه عائد در . حکومته وضعید ایتمیه جذک کزه دائر نشر ایتدیک کزک بیاننامه نک هنوز مرکبی قورومادی . بونه حالدر ؟

— بن دول ائتلافیه نک امریله قول نتروله مأمورم . بزم امر من فقط پدر .

— بزم حرکت مزدھ جدید در . بزم سزی حکومته مداخله ایتدیر یه جذک . و ضعیت پک زیاده کر کنیلشدی . بزم شهرده سپرلر ، استحکاممل حاضر لا یورز . کوچک کوچک مفرزه لر له سوقاًق باشلر ینی طوئدق . بوکی شهر داخلند، کی محاربه لر لده سوقاًقلری ایلک طوتان قازاندیغی بیلدیکمز ایچون اولره قاپاًنو بدھ اورادن مدانه، ایده جلک بر و ضعیتده بولونه یقی ایسته مدلک .

و خدمت بوم رکزده ایکن فرمانسر قوماندانی جنرال که ردت
ملکت حقنده مذاکره ایتماً او زده بر هیئت ایستادی و متصرف و کیلی،
مهندس، ژاندارم، قوماندانی، بلدیه (بلدی) و تجاردن ایکی کیشیدن
مرکب بر هیئت کیتندی او نلری تهدید ایتمش:

— طوباله سخنی یاقارم . نه صاندیک ; ؟ قادشکن دهیک فرانسز
دوشی در !

— موسیو ! یافسنه‌لکده ییقسنه‌لکده بز حکومتمنم مداغله
ایتدیره‌چکن . بز هپمن اویله حزم ایتدک .. بوراسی فرانسر
طوب راغى دکلمدر . بورامى مسلمان طوب راغىدیر . بوراده آنجق مسلمان
حاکمیتی چارى او لور .

هیئت بویله سرت جواب و پر نجه جنرال غضبه کلش، هیئت تو قیف ایمش.
هیئت تو قیف او لوندیغی بلدیه چاوشی کلوب سویله نجه اهالی ارمنیه
مدھش غلیان باش گوستردی . در حال ایشی اداره ایدز نار آرمنیه
قیصه بر مذاکره جریان ایتدی . ساعت طقوز ایدی . (۲۱ کانون ثانی ۳۴۶
چهارشنبه) ایکی ال سلاح آنیلدی . بو ، حرکت ایچون او جه
قرار لشیدیم لش بر اشارت ایدی . مستعيناً بتوفیقه تعالی آرتق مصادمه
با شلاپور دی . بو اشارت اوزرینه هر کس هوضعارینه کیردی .
او صرده متصرف و دیلم ده بزه نصیحت ایمک اوزره جنرال طرفند

اولدىلر . فقط سلاحلريئي قىرىدىلر . اوپىله اىكىن بزىنە بىر هفتە قدر
اونلاره ارزاق وىردىلە . بو ۲۱ كون ئظرفىدە بىزم ضايىعاتمىز درت،
بىشىوز قدر شىيد و مىحر و جدن عبازىندى . دىشمنك تىلفاتى ايسە
سىكىز بىكى جىمشىدە . كلايدسالاره ، مىانى ، مەستىخىكىمە يە تىخصن ايدن
قرتلۇك چوغۇنى يە فرائىنلىرىڭ مىمىزلىرىلە اىيغا ع ايدىيان يانغىنلىرىدە محو
اولوب كىتمىشدە .

دشمن رجیعته باشلا دقدن صکره از قهقندن بشیو ز قدرده برازمنی
قوئی رجعت ایدر . فرانسیزلر بوزلری مسلمان ظیله مصادمه
باشلازلر . ارمذیلرک بک آزی قورتولور .

دشمن تا اصل لایحه به قدر رجعت ایندی . صفو غلبه داشتندن
پولارده بیکار بتهسی تلف او لش قالمدادی . دشمنان آرقه سنه
دوشدک . هارونیه ، اصل لایحه ، باعچهی آدق . دشمنی تا عثمانیه به
قدر سوردلک . دیگر طی فدن بینتابه قدر کلدک . واوزله دیدک که :
— ایشته بز وظفه مزی یابدق . دشمنی بورالره قدر سوردلک .
بورادن او تهیه سر سوره کن . فقط او نلر هر هدنسه او صیره لردہ بزم
حرکت هزه امثنا ایتمدیلر . با خنبلری : — بز ملا کشمیزی یاقوبیه مق
ایسته هیز ، دیدیلر . دشمنه قازشی . حرکت خصوصیه اتحاد ایده هدیلر .
او وقت دشمنی تهدیب ایده لردی ، آمئده دشمن قوتلری قطعاً
بارنه مازدی .

هرنه ایسه بو دایاق اوزرینه دشمن بو مدتلر سکوت ایله و قتني
چپردي . وقتا که نیسان کالدي ، دشمن عینه ابده و عنانبه ده ينه
حرکته باشلاادي . معهود (نورمان) لک سیار قوئي قصبه يي محاصره
ایتشدی . قانچ علی بک او صرده (برج) ناخ سنده ايدی . مرعشدن
تریب او لو نان مجاهدلر ایله قانچ عمل بکل مفرزه هي نورمانه هجوم اید رك
اورهاني قاچرتدي ، عینتا له ه اصله يي تامين ايتدي . او صيره لرد
پيدی . فرانسلرله متارکه اعلان ايدلاري . آرتق قواي ملته الابله
شكلن ایتشدی . آلاي قوماندانی اولق او زره بیکباشي هدی بک
امنه بر ذات کالدي . قایچ علی بک ایله تشریک مساعي ایتديلر . متارکه
پیغ اید یانجه حرب تکرار باشلاادي . بو قوتلر عینتا بک جنوب جهه تی ده
اخط اشندی .

آئینه‌المر بک ای کیپسیوردی . او صرده‌انقره ده مجلس طوپلانیوردی .
لچن علی بک میوٹ اولدی انقره‌یه کیتدی . حمدی بک ده خدمته‌انه رف
آنوونه لسینه‌اسه کیتدی . بزم قوتز منفرق اوافق ضابطه قومندنه
لدقی . بھرگس کندی باشه حرکت ایستدی . دشمن تقویه قطعه‌ای
لهرق تکاره هجومله باشلاادی . حلبدن بزدن آلمان اولدینی ۱۵/۵
ظوبیک کیمی عینتاب دوکمه‌بازلاادی . بووزدن عینتابه‌کی اورک

میلماائز وحدتی عجافظه ایتدیکه، فی سیل الله جهادده دوام
ایلدیکه الالهک فوز و نصرت احسان ایده جنگنه شبهه یوقدر، بز
مرعیده دشمنه نسبته نه قادر آزادک. فقط قلب از منی الایه ربط
ایتدک. دین یهاند، وطن او غور نده شهید او ما بی کوزه آندق.
جناب حق بزی موفق ایتدی. هم کند مندن اون مثل فضله دشمنه
قارشی موفق ایتدی. (کم فئه قلیلة غایبة فیه کثیرة باذن الله) بز شاپیتمزی
الاپدن بیلیرز. بز عزم ایتدک، الله توفیق احسان بیوردی. ایش
آزاده، چو چلقده دکادر. ایمان قوه ددر. ایما لمی قوتی او لازار مه ملقا
قا زا زیر. بز که مسلمانز، بز که نصرتی الاپدن بکلرز. طوغز و بولان
کیتدیکه هیچ شبهه سز جناب حق بزی موفق ایده جنگدر. (ان شهروا
الله پینصرکم). هرمه وقت بز مغلوب او پیشو سویق و مظلماها بوز ایمانز که
ضنهندن، قوانین الایه دین انحرافین دین بالایه ای رکشیده، بوقسمه بز
بورون مویجه و هیئت نوله دینه صادر به رق ایخ رکسی ایتسخه، هر دوم او فساد
و تھن قهرمدادن ایکارکه پاکیاره برس قلمه کی دشمنه قارشی طویرسه
او کمزاذیه ایلکی قوبتی طوره بیلیریه ایلخ دله بروکه او طعن فدوکی میلماائز
و بیلدا ای حالمیش بولیه، الله بیلزده، مجاہده ایده سوریه بولله او لنجه جناب
حقه الایه، ای طهمیه، ای حبستان، ایهدم جنگکیه بوله نصیر من الله و فتح قریب)

فوقنی قاتلری تاماً یېقىلدی . بىر مدت دە بولىلە اھالى قوتلىرى كىندى باشىنە فرائىزلىر لە چارپىشدى . اكىنچىت شىمدى مەنتظم قول اردو تىشكىل اىتىدى . بىكۈن حرب عىذتابلىڭ غربىنده و حىنوبىنده دوام ايدىيور . حربك مىركىز ئەلتى او را سېدر .

عىذتابابايلر شىمدى مەددش قۇرماناقىلە حرب ايدىيور . عىرۇشىدا بىراز اولۇنان بىسالت و جىلاجىتى تىنظيمىز ايدىيورلار . حتى دە زىادە خارقەلر كەدە . تىرىپورلار . قادىن ، اركاك ، چەلوق جوجق جانار بىلە ، باشىلار بىلە دىشمنلە چاپىشىپورلار . دىشمنلە حرب طرفدارى او لمايان قورقاڭلارك ھېنى دەها او وقت صاوشىمىشلىرىدى . شىمدى قىصىبىدە ولۇنالار ئەعمى او لومى كۈزە آله ورق داشىنەتىدا يىيا چارپىشىپورلار . بۇتون ئەنلىكت خماق دەنگىز داردى بىر آلتىرىندى دىاشا يور . بى پايان مەشقىتلەر دقاتلازەرق مقاومەت ايدىپپورلار حتى كېنەلۈر دەشمن كىندىلىرىنى اغفل لايىتمەك ئىستەمش :

-- اطراۋىدە قەباعى مەلیخ قالمادىنى حالدە سىز نېبە كۈروەن يىوردە حرب ايدىيوردىكىز . آرتق تىسلام اولىكىز ، دېرىپە بىر خېر كۈندرەمش بۇنىڭ اوزدىيە اھالى شو جوابى ويرمەش : -- سىز بىتون آنامطاولىي اسىتىلا ئىتمەك كىز يىنە عىذتابابايلو سىزە تىسلام اولىخە جەقىدر . سىز آنجىق ئەناتابلىك خرابا ئىتنە ، مىز اوللىرىنە مەلاك اوللە بىلەرسكىز . بۇقىسە بورادە بىر فەردىڭ سىز كەلە چارپىشە بىخق ، سىزە بۇ مىسلمان طورا قىلىنى كىندى رىضا سېلە چىكىنە ئىتە جىلدار .

حقیقته بوكون عینتابده کوسه تریمان فدا کار اقله شایان حیرتدر .
بۇمبارلۇ، بوقۇرمان مسلممازلۇك مجاهە دلرىنى بوتۇن مسلمان قىداشلىرىنىڭ
ھەرقىيە تىخطر ايملىرى، كىندىلرىنىڭ هەصور تىلا امدادلىرىنىڭ قوشىمىلىرى،
الدىن كان معانىتىدە بولۇنلىرى، بىدنىآ و مالاً ھعاونىتە قىدرىنى اوپىيانلۇك
ھېچ اىملازىسى سوزلە اواسون كىندىلرىنىڭ ھەرقىيە دوشۇنمكىدە اولدا قارىنى
تالغرا فاتىلە كىندىلرىنىڭ يەدىرىملىرى وجائىب دىزىيەنك لە يەيدىر . اخوت
اسلامىيەنك، ايمانقا داشانىڭ آنارىنى بوبالە كونىردى كوسىز ملىڭ اقتصادىدەر .
بالطبع عىنتاب مجاهە دلرى بوتۇن آنا طو يىدەكى مسلممازلۇك كىدىلرى يەبرابر
اولدىيغى، بىر آن كىندىلرىنى خاطىر دن جە قازار مەدىيغى كورۇرلىسىدە الىي .
قوهە منوپەلرى او زىنە بىرلەك بىر ئاپىرى او لور .

— بو محاربه لردن فرانسیز لرک غایبیه سی نادر ؟ نر دلره قدر ضبط اتمک اید-تیور ؟

— معلوم یا، سورہ معاهدہ می مو جنگیہ اسکندر دنیا کے قلمروں کی دشمنی قاتل سق انتباراً عیتاب، اور فہمہ، مار دینہ قدر سوریہ کے داخل اولیائی راجھ تملہ، اور کراذہ اہل کی قومت طوادہ پریلہ زادتہ لالہ زو کوں اور طرف فدو کی میں لیما ذر فرانسلر اور الرہ حاکمیت ادعائیہ بولنیوالا، بیرونیں اور اللہ بولنیہ مجاهدہ اید سوریہ، بولنیہ اولنچہ جناب اشغال ایقہنہ نایسہ اور لیں، اور فہیہ ایتابیہ، ایجی و لیا عیتابیہ، لطفہ بی، احمد جنگیہ، ایتم (نصر من اللہ و فتح قریب)

یوقدرکه بز کندی یولالر منی بولدوره جغزه ایچه بیلهلیدرکه جناب
حق ایلهکدن آیریلا ایازملره برابردر .)

تشکرها و اخطارات

سیل الرشادک آناتولیده انتشاره باشلامى مملکتک هر طرفند بويوك
تأثیر حصبه کتيرديکي بوتون اخوان دينمىز جه عظيم مسرتلرله تلقى
ايديلديکي هر طرفدن كلن يوزلوجه تلغرافلر و مكتوبلردن آكلا.
شيشىشدره مسلمان قارداشلر مزرکا بذال بويوردقلىرى التفات و توجھلره
اشكرلر ايذرز . مسلمانلارک تعاليسىندن و مات اسلامىيەنك خلاص
و سعادىندن باشقە هج بىغايى طائىممايان و انتشارى كونىدۇن بىرى
ذره قدر بواستةامت عاليەدن آيرىلمايان سیل الرشادا يچون بواعتماد و توجه
غمومى مقدس مقصدتك - حصول بولەجىنەڭ بويوك بىر ضمانىدر .
و من الله التوفيق .

وَمِنَ اللَّهِ الدُّوْلَيْقُ .
وَسَبِيل الرَّشادِكَ اَنْقَرَهَدَهُ اَنْتَشَارِي بِعْضُ مَوَانِعُ ضَرُورِيَهُ حَمْدِيله
بِرَازْ تَأْخِرٍ اِيتَدِيكَ جَهْتَهُ بِعْتَمَ قَارِئِلِيْمَزَكَ مَعْذُورَ كُورِمَلَى رِجا
اَنْتَهَهُ اَنْتَشَارِلَهُ بُونَدَنَ صَوَّكَهُ مَذْتَظَمَهَا اَنْتَشَارِ اِيدَهُ جَكَمَدَرَ .

اوئلور. ان الله بولمن سوره اوئلور.
٤٦٤ نجی نسخه ایکنچی دفعه اوله رق انقره ده باصیلدینی
جهتله اوبلجه کنه پیلوینه کوندریله مهین ذواهه تامیله کوندرلشدار. ٤٦٥
و ٤٦٦ نسخه لرک مطابعی قلاممشدرا. مساعد بر زمانده بولسخه لرد
تکرار طبع او اونه رق ارسال او لو نه جقدار.

ي اونه مدتده ميداً و هنها تو سولري معتبر أولديني ، سنه لك

ابونهار. ۵۲، الى آیةقلو دده ۳۶۰ نسخه کوندريله دىكى جىھتىلە تاھىر وارادىن قاۋالىز
من اۋەختۇقى ضايع او مایەھەجىھ طېرىپىدۇ. سېيىل الرشادى اسکىيدن نزى او قويانلىر
بۇنى يېلى دىسىدە يېكى ابونهار لاناڭچۇن بوجىھتىڭ آھرى يىخىنە لزوم كورماشدۇ.
مۇ آئىن ئىمانى حەۋلات آزىز ما كىنەلر كە حۆك كە اولىق

ی آنقره مطبوعه لر بده حروفات ار، ما ۵۴۰ اوچوئه اوسن
حسلمه سهل الرشاد نسخه لری خی آری آیزی در در صحیفه لک.

اوچ فورمه، اولهرق باصمق مجبوريتى حاصل او لمىشدر . دوشوب ضايىع او لمىق اىچىن اىچ اىچە قۇنولان اوچ فورمه نك صحيفه نومرسولرىنه

دقت او و نه رق یان یا په دیپریل-ی لزو می هرص او فور .
§ آبونه لر طرفدن هر هان کی خصوصه دائز ارسال بیور یله حق

یا نه هر حالده اشارت بویورلی می واسایمیت او وو ما قلی صورله یاریمی
مالخاصه رحا اولانو .

ووجهه سپیل الرشاده آپونہ قید اولوناں ہر ذائقہ اخوان دیندن
سکھ کر آئندہ قدر ایساں ملک خصہ صنہ لطفاً کر آپونہ

لاقل ايکي گيشي يي ابوه قيد ايتدير مك خصوصيه اطها يي ابوه
اولان زواتك ده اندال همتده نولونيلارى رجا اولانوز.

اولان دواختده ایلان میرزا چوربیز روزنامه ایلان
القاظ مطبوعه صنده طبعی آکال ایدیلوب ۱۰ شپااطده نشر اولونشیدر

پژه بوقدر ایضاحات ویرمک لطفنده بولونان مرعشلی بوخواجہ
افندیلردن بربیو عینتاب مدافعت حقوق دیپی قوششجی زاده حمدتی
افندی دیکری ده مرعش مدرسہ می مدرسی جریدی زاده محمدامین
افندیدر . ملتہ رہبزگ ایدن علمایی بزہب بویله کورمک ایستہ پورز .
اکر بو فدا گارلق بوجیلات و قهرمانلق هر طرفه کوستریاسه یلدی ،
نه ملت آزمی ندہ تفرقہ ظھورینه احتمال قالیر ، نہ دشمنلر
آناطولینش تا اور مالرینه قدر صوقوله بیلیرلردنی . بزم خلقہنر دیندار در
و یزدر . حقیقی رہبر دیه طائیدینی عمایی او کده کورونجه قوشہ
قوشہ او کا اتباع ایدر . و علمائیک اکزیاده حرکتہ کله جکی بزرمان وارسہ
او ده آنچہ بوکوندر . چونکه آناطولینک بوکونکی حرکتی مسلماناتق
ایچون حیات و نیمات جدالیدر . بو مجادله ده ظفر فطہی بی احراز ایتدیکمنز
کون ، بالکن بز دکل ، بتون مسلماناتق عالمی خلاص بولمش او له جقدر .
معاذ لله مغلوب اولوزسق اسلام ایچون آرتق الله فجیع اسارت
واضمه حلال دورلری باشلامش او لور . بوجدالی بر قاج ولايت قاوغامی
ظن ایمک احوال جهانه ، بالخاصه یاریم میلیاره یاقین اسلام عالمیک احوال
روحیه سنه ھی پچ واقف اولما مق دیمکدر . بو مجادله اویله بر جهاد معظمہ در که
تأثیری بوتون آسیا او فریقا یه شاملدر . بتون عالم اسلام بزم حرکاتی
تفقیب ایدیسور . انگلتره نک نرم مسئلہ منه بوقدر اهمیت ویرمه می ھب بوندن
دولاییدر . دیکر نسخه لردہ بو خصوصیاتی انشا الله او زون او زادی یه
ایضاً امداد حکم .

ایصاحدا جهادیر .
بوکون، جبهه لرد دشمن قارشیستنده، کفار قارشیستنده قانلرینی دوآن
او مبارک مسلمان، مجاهدلرینک، او قهرمان مسلمان اردوئیک حرکتی
طبقی مسلمانلرگئیک ایلک تأسیی زمازلورد، کی اردوی اسلامک حرکتی
قدر دېچىلار، دەخانىلار، شایان اھربىد، چۈزىكە بى محترم مجاهدلر
يوزلىرىجە مىلييون مسامان مالىك پىشىدار اردوسىيدر . اناطولى بوکون
اھل صلیبە قارشى کوکسلرینى كرەن سلاح الدین ایوبى حرکتى تنظيم
ايلىپور . ايشهتە بو قدر معظم اھمیتى حائز اولان بو مقدس جهاد
زمانىدە بىتون علمانلک اوکە دوشىمى، مسلمانلرە حق و حقيقة
اكلاتەرق او نازلە بىاپ جبهەلرە قوشمى فرائض دېنیهنىڭ الله مەھىیدر .
مرعىشكە قهرمان مسلمانلرى الحق و ظيفە دېنیهلىرىنى پىغمبر پىندىلە بى
صورتىدە اىفا اىتمىشلار و توفيق الھى يە مظھر اولەرق يۇزبىكىلار جەممۇمانلک
حیاتى قوراتارمە يە موقق اولىشىلدر . كېچە كوندوز توحيد الھى يى تىنم
ايدن منازەلرە جان آصدىرىمامىشلار . الله كىندىلەرنىن راضى اولسون .
بىزاناباطولىدە کى بوتون مسلمان اھالى يى بىتون اسلام علمانى بو منىتىدە، بو
فضىلتىدە كورەكىلە افتخار ايدىز . و تىنى ايدىز كە مسلمانلرگئیک بى معظم جهادى
زمانىدە هر فرد و ظيفە دېنیهنىڭ اھمیت و عظمتى لايقىلە ادرالله ايدىك او كا
كۈرە بىذى موجودىت اىتىدون . (وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِيْنَا لَنَهْدِيْنَاهُمْ سَبِيلًا
وان الله لمع المحسنين بزم او غور من ده مجاهدە بولۇنازىلە هېچ شېرى